

Strokovne in znanstvene monografije FKPV

Ženska – mati po prenehanju zakonske in izvenzakonske zveze

mag. Bojan Macuh

Celje 2014

Mag. Bojan Macuh

ŽENSKA – MATI PO PRENEHANJU ZAKONSKE IN IZVENZAKONSKE ZVEZE

1. izdaja

Strokovna recenzija ■ **red. prof. dr. Jana Goriup, red. prof. Cvetka Hedžet Thót**

Lektoriranje ■ **dr. Milena Kerndl**

Izdala in založila ■ **Fakulteta za komercialne in poslovne vede
Celje 2014**

Zbirka ■ **Strokovne in znanstvene monografije FKPV**

Oblikovanje ovitka ■ **Tomaž Perčič**

Tisk ■ **Kabis, Laško
2014**

Naklada ■ **100 izvodov**

Cena ■ **25 EUR**

**© 2014 Fakulteta za komercialne in poslovne vede
Kopiranje oz. razmnoževanje brez pisnega dovoljenja FKPV je prepovedano.**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

305(091)
347.627-2-055.2

MACUH, Bojan
Ženska - mati po prenehanju zakonske in izvenzakonske
zveze / Bojan Macuh. - 1. izd. - Celje : Fakulteta za
komercialne in poslovne vede, 2014. - (Zbirka Strokovne in
znanstvene monografije FKPV)

ISBN 978-961-6825-93-1

276628736

Kazalo vsebine

1	Ženska – mati skozi zgodovino.....	14
1.1	Vloga matere skozi zgodovinski razvoj družine.....	14
1.1.1	Razvoj vloge matere od lovsko-nabiralniške družbe do velike družine.....	16
1.1.2	Materina vloga v razširjeni in nuklearni družini v različnih obdobjih.....	19
1.1.2.1	Egiptovska mati.....	20
1.1.2.2	Grška mati.....	20
1.1.2.3	Rimska mati.....	21
1.1.2.4	Mati v srednjem veku.....	23
1.1.2.5	Mati v kmečki družini 18. in 19. stoletja.....	24
1.1.2.6	Mati v družinah podeželskih delavcev na domu.....	24
1.1.2.7	Vloga matere v rokodelski družini.....	25
1.1.2.8	Vloga matere v meščanski družini.....	25
1.1.2.9	Vloga matere v družinah industrijskih mezdnih delavcev.....	26
1.1.2.10	Vloga matere v družinah mezdnih delavcev po 1. in 2. svetovni vojni.....	27
1.1.2.11	Vloga matere v sodobnosti (od 60. let do danes).....	27
1.1.2.12	Postmoderna družina.....	29
1.1.2.13	Družine v Sloveniji danes.....	31
1.1.2.13.1	Popis prebivalstva v Sloveniji 2002 - družina.....	31
1.1.2.13.2	Raziskovanje družin v Sloveniji.....	34
1.1.2.13.3	Mednarodne konvencije.....	38
1.2	Spol in družba.....	39
1.2.1	Delitev dela glede na spol.....	40
1.2.2	Murdock – biologija in praktičnost.....	41
1.2.3	T. Parsons – teorija ekspresivne ženske.....	42
1.2.4	Kulturna delitev dela.....	42
1.3	Neenakost med spoloma.....	43
1.3.1	Radikalni feminizem.....	44
1.3.2	Marksistični in socialistični feminizem.....	44
1.3.3	Liberalni feminizem.....	45
1.3.4	Spolna vloga in identiteta.....	45
1.3.5	Razlike med spoloma.....	46
1.4	Spol in zaposlitev.....	47
1.4.1	Spol in delovna sila.....	49
1.4.2	Zaposlenost glede na spol.....	50
1.4.3	Ženska in abortus.....	52
1.4.3.1	Zakon o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok.....	53
1.4.3.2	Zagovorniki in nasprotniki abortusa.....	54
1.4.3.3	Religija in abortus.....	55
1.4.3.4	Spor med Amnesty International (AI) in katoliško cerkvijo glede abortusa.....	56
1.4.3.5	Stališča prebivalcev Slovenije do abortusa.....	57
1.4.3.6	Svetovni pogled na abortus.....	58
1.5	Delitev dela glede na spol.....	59
1.5.1	Spol in stratifikacija.....	60
2	Zakonska zveza.....	63
2.1	Izvenzakonska zveza.....	64

2.2	Privlačnost, ljubezen, partnerstvo.....	65
2.3	Zakonska zveza v prihodnosti	67
2.4	Skrivnosti uspešnega zakona.....	67
3	Razveza zakonske zveze in materinstvo.....	68
3.1	Prenehanje zakonske zveze.....	68
3.1.1	Vzroki za porast razvez zakonskih zvez.....	69
3.1.2	Sklenitve zakonskih zvez in razveze v Sloveniji v letu 2011	70
3.1.3	Sklenitve zakonskih zvez in razveze v Sloveniji v letu 2012	72
3.2	Razlogi za razvezo	74
3.2.1	Faze, v katerih se znajde ženska po razvezi zakonske zveze	75
3.2.2	Pravni vidiki materinstva po prenehanju zakonske in izvenzakonske zveze Sloveniji	79
3.2.3	Dodelitev otroka	79
3.2.4	Preživnina	80
3.3	Enostarševske družine	81
3.4	Materinstvo	82
3.4.1	Materinstvo v socialnozgodovinski perspektivi	82
3.4.2	Materinstvo ni več ženska ekskluzivna identiteta	83
3.4.3	Materinstvo in kariera.....	84
3.4.4	Demistifikacija modernističnega vzorca materinstva	84
3.4.5	Materinstvo pod drobnogledom psihoanalize	85
3.5	Položaj ženske/matere v Sloveniji in primerjava z Evropsko unijo	86
3.6	Vloga matere v sodobni slovenski družbi.....	90
3.7	Očetje v Sloveniji.....	90
3.8	Sklep teoretičnega dela.....	95
4	Raziskava, namen raziskave in njena umeščenost v teoretske okvire.....	96
4.1	Zadana naloga	96
4.1.1	Hipoteze.....	97
4.2	Metoda in potek empiričnega raziskovanja.....	98
4.2.1	Vprašalnik in metode zbiranja podatkov	98
4.2.2	Populacija in vzorec	99
4.2.3	Metode obdelave podatkov in pomen statističnih parametrov	102
4.3	Analiza dobljenih empiričnih rezultatov	103
5	Zaključek.....	149
6	Literatura in viri	152
	Stvarno kazalo.....	157

Kazalo slik

Slika 1: Delež velikih družin od vseh družin z otroki, popis 2002	34
---	----

Kazalo tabel

Tabela 1: Podatki raziskav SJM 1994	55
Tabela 2: Starostno specifična dovoljena splavnost (število dovoljenih splavov na 1000 žensk v rodni dobi), Slovenija 1981–2009.....	58
Tabela 3: Usklajevanje poklicnega in družinskega življenja 2000–2005.....	60
Tabela 4: Sklenitve in razveze zakonskih zvez, Slovenija, 2011	71
Tabela 5: Registrirane istospolne partnerske skupnosti, Slovenija, 2011	71
Tabela 6: Sklenitve in razveze zakonskih zvez, Slovenija	73
Tabela 7: Registrirane istospolne partnerske skupnosti	74
Tabela 8: Razveze zakonskih zvez glede na to, komu so bili dodeljeni otroci, 2011	80
Tabela 9: Razveze zakonskih zvez glede na to, komu so bili dodeljeni otroci, 2012	80
Tabela 10: Družine, v katerih živijo tudi očetje, Slovenija, popis 2002.....	94
Tabela 11: Družine, v katerih živijo tudi očetje, po tipu družine, Slovenija, popis 2002.....	94
Tabela 12: Anketiranci po spolu.....	99
Tabela 13: Anketiranci po kraju bivanja	99
Tabela 14: Anketiranci po bližini danega mesta bivanja.....	100
Tabela 15: Izobrazba anketirancev glede na spol	100
Tabela 16: Status anketirancev.....	101
Tabela 17: Odnos anketirancev do religij	101
Tabela 18: Obiskovanje verskih obredov	102
Tabela 19: Oblika zakonske oziroma izvenzakonske zveze v preteklosti	102
Tabela 20: Pri kom so ostali otroci?	103
Tabela 21: Strinjanje z uradno odločitvijo o skrbništvu.....	104
Tabela 22: Frekvenčna distribucija: Ali bi po prenehanju zveze bili pripravljeni oditi na skupen izlet?.....	105
Tabela 23: Frekvenčna distribucija: Ali povabite bivšega partnerja na praznovanje rojstnega dneva Vašega otroka?	106
Tabela 24: Ali ste sicer pripravljeni na srečanje v otrokovo dobro?	107
Tabela 25: Kdo ima manj vlog po prenehanju zveze?.....	107
Tabela 26: Kdo ima manj vlog po prenehanju zveze glede na spol?	108
Tabela 27: Pred prenehanjem zakonske zveze – partnerju onemogočam sodelovanje pri vzgoji	109
Tabela 28: Po prenehanju zakonske zveze - partnerju onemogočam sodelovanje pri vzgoji.....	110
Tabela 29: Po prenehanju zakonske in izvenzakonske zveze – partnerju onemogočam sodelovanje pri vzgoji	110
Tabela 30: Sodelovanje z drugim staršem pri vzgoji otrok po prenehanju zveze.....	111
Tabela 31: Po prenehanju partnerske zveze partnerju onemogočam sodelovanje pri vzgoji otrok	112
Tabela 32: Partner se je odtujil od otrok.....	112
Tabela 33: Partner ne najde časa za sodelovanje.....	113
Tabela 34: Med nami je prevelika prostorska oddaljenost.....	113
Tabela 35: Spomini so zanj preboleči, da bi sodeloval	114
Tabela 36: Ne sodeluje, ker so odnosi do mene polni jeze, zamer.....	114
Tabela 37: Ker plačuje, vzgoja ni več njegova stvar.....	115
Tabela 38: Pri vzgoji ga ovira njegova nova/druga partnerica	115
Tabela 39: Otroci iz njegove druge zveze so proti druženju z najinimi otroki.....	116
Tabela 40: Partnerjevi starši mu onemogočajo sodelovanje.....	116

Tabela 41: Partnerja ovirajo zakoni	117
Tabela 42: Sodelovanje partnerja ovirajo pristojne službe in uradi	117
Tabela 43: Stalni stiki oče – otrok – da ali ne, glede na spol.....	118
Tabela 44: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Nega otroka.....	126
Tabela 45: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Igranje računalniških in družabnih iger.....	127
Tabela 46: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Gledanje televizije.	128
Tabela 47: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Pogovarjanje o čustvih.	129
Tabela 48: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Pogovor o očetu ali materi.....	130
Tabela 49: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Pogovor o problemih nasploh.....	131
Tabela 50: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Opravila v hiši.....	132
Tabela 51: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Opravila v naravi.	133
Tabela 52: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Obiskovanje kulturnih prireditev.....	134
Tabela 53: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Obiskovanje športnih prireditev.....	135
Tabela 54: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Obiskovanje zabavnih prireditev.....	136
Tabela 55: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Izvajanje skupne rekreacije.	137
Tabela 56: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Obiskovanje sorodnikov.	138
Tabela 57: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Petje pesmi in igranje na instrumente.....	139
Tabela 58: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Izdelovanje različnih predmetov.....	140
Tabela 59: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Reševanje križank in logičnih iger.....	141
Tabela 60: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Učenje za šolo.....	142
Tabela 61: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Sprehodi v naravo.....	143
Tabela 62: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Pogovori o nasilju.	144
Tabela 63: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Dopust.....	145
Tabela 64: Katere dejavnosti po prenehanju zveze opravljate s svojim otrokom? Pogovori o vrednotah.	146
Tabela 65: Pripravljenost na vključevanje v društvih za pomoč	147
Tabela 66: Član društev	147

Kazalo grafov

Graf 1: Deleži enostarševskih družin: mati z otroki in oče z otroki, izbrane države Evrope okrog leta 2000	38
Graf 2: Sklenitve in razveze zakonskih zvez, Slovenija	73
Graf 3: Pomembnost zakonske zveze - deleži in povprečja po spolu	122
Graf 4: Pomembnost zakonske zveze – povprečja glede na starost respondenta	123
Graf 5: Razlogi za vse manjšo privlačnost zakonske zveze – deleži v %	123
Graf 6: Ali je zakonska zveza nujna za uspešno vzgojo otrok – deleži v %	124
Graf 7: Ali je zakon pomemben za vzgojo otrok – povprečja glede na starost respondentov?	125